

Най-напрѣдъ Ботйовъ прѣкомъ мѣрка идеализираше народния животъ, и както видѣхме при хроникране обстоятелствата изъ неговото житие, българската община, както аслж я идеализираше и Чернишевски ¹⁾, бѣше една ядка здрава и плодonoсна за бждащето. Народътъ се е запазилъ въ своитѣ общини, и тоя „народъ“ главно ще да послужи за основа на всѣка бждаща „конфедерация“. Дѣйствително, тоя народъ въ болшинството си се състои отъ „сиромаси“, но все пакъ, при условието да запазятъ старата община, т. е. старата економическа структура — тие „сиромаси“ ще осъществятъ при нея, както „конфедерацията“, така сѣщо и началата на съврѣменната социология — социализмътъ.

Отъ тукъ враждата на българския поетъ противъ „новата цивилизация“ — капитализмътъ, който прѣзъ кждѣто и да мине, всичко прѣвръща въ плянъ и пожаръ, сирѣчь — всичко старо измита, съ старитѣ класи и стария животъ. Ботйовъ не виждаше въ разрушителната роля на капиталистическата цивилизация творба. Като Прудона и Чернишевски, и българскиятъ поетъ не можеше равнодушно да гледа, колко бърже се създава злото и колко мудро, незабѣлѣжимо бихме рѣкли, се твори доброто. Да би билъ убѣденъ, та дори и фактитъ да бѣха противни на оние, които наблюдаваше, Ботйовъ, естествено, нѣмаше да гледа тѣй едностранично на тоя въпросъ. Той знаеше отъ Чернишевски, че всѣко нѣщо е относително полезно, че дадено явление е полезно само при дадени условия. Напримѣръ, дъждътъ. Абсолютно взетъ дъждътъ е полезенъ. Но ако падне силенъ пороевъ дъждъ тѣкмо когато цѣфтятъ растенията и трѣвитѣ, напримѣръ, житото, отъ благодать, дъждътъ се прѣвръща въ най-

¹⁾ Ср. Г. В. Плехановъ, „Н. Г. Чернишевскій“. Спб. 1910. стр. 171, 299.